

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
В ПОДЗЕМНОТО ЦАРСТВО
РУСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Една царица добила близнаци — момче и момиче. Децата били много хубави, като два трендафила. Веднъж пред двореца минала една бабичка, която продавала магьосани билки. Насъбрали се слугите и слугините да си купуват. Един иска билка за забогатяване, друг — да го не лови куршум, трети — за обич, четвърти — за сила. Чула и царицата. Поръчала да ѝ доведат жената.

Като видяла двете деца, бабата почнала да ги хвали, че са здрави, хубави и умни. Тя била магьосница, и то от злите магьосници, които завиждат на хората и гледат да им пакостят.

— Ще ти дам един пръстен за късмет — казала на царицата. — Ето го. Сложи го на пръста на момчето, когато порасне. Носи ли тоя пръстен на ръката си, то ще успява във всичко. А когато му дойде време да се ожени, нека вземе оная мома, на която ще се хване пръстенът на показалеца.

Царицата наградила богато магьосницата и я изпратила. Минали се години. Децата порасли. Царицата повикала на смъртния си час своя син и като му дала пръстена, заклела го — да се ожени за оная мома, на която ще се хване тоя пръстен.

Князът станал за женитба. Тръгнал да си дири невеста. Хареса си една, премери ѝ пръстена — малък. Позагледа се в друга и тя му се хареса, но на нея пък пръстенът излиза голям. Не става на никоя.

Дълго ходил момъкът от град на град и от село на село — да меря пръстена на всички хубавици, които види: но на никоя се не хваща, както трябва. Върнал се вкъщи умислен, натъжен.

Видяла го сестра му и го запитала:

— Защо не си весел, братко? Какво ти се е случило?

Разказал ѝ той всичко.

— Я дай да видя какъв е тоя чуден пръстен, що се не хваща на ничий пръст! — рекла княгинята.

Взела пръстена, премерила го на показалеца си — тъкмо ѝ дошъл, като че ли за нея е правен.

Зарадвал се князът.

— Сестрице — рекъл, — ти си ми обречена за жена. За теб ще се ожена, за никоя друга. Сам Бог е наредил това. На ничий пръст не стана пръстенът, само на твоя дойде тъкмо.

— Млъкни, братко! — викнала момата. — Що говориш ти? Не те ли е грях да се шегуващ? Къде се е чуло и видяло — брат за сестра да

се жени?

— Аз никак не се шегувам — казал князът. — Още сега ще заповядам да пригответ каквото трябва за сватба. В неделя ще се венчеем. Толкова години търся булка, а тя била в двореца.

Разплакала се момата, излязла навън, да се наплаче някъде на скришно място. Отишла в царската градина. Седнала под едно дърво и почнала да плаче, колкото може. Случило се, че минали оттам няколко бабички. Една от тях била магьосница, но от добрите магьосници. Позапрели се и попитали момата защо плаче. Като видяла чужди хора, княгинята се засрамила и престанала да пролива сълзи. Но те настояли да им каже.

— Елате в двореца — рекла тогава момата. — Там ще си поприказваме.

Отвела ги тя в стаята си, нагостила ги и им разказала всичко.

— Недей плака, недей тъжи! — рекла ѝ магьосницата. — Това ще се нареди лесно. Когато дойде брат ти, бъди към него любезна и добра, за да не разбере нищо. В събота вечерта отсечи от градината четири стъбла от калина, издялай ги и направи от тях четири кукли, па ги облечи в дрехи от копринени парцали. Превържи ги с тия четири вълнени нишки, които ще ти дам. А в неделя, когато дойде време да тръгнете за църква, стой си в стаята и не пускай никого. Сложи куклите в четирите ъгъла на стаята. Повика ли те брат ти, кажи му: „Ей сега идвам.“ Но недей излиза. Тъй ще се отървеш. И той ще намери оная, която му е обречена. Не си ти: друга е, но е далеко, чак в Подземното царство. Ти ще му я доведеш.

Поблагодарила момата на бабичките. Те си отишли. А тя станала, та направила куклите и ги натъкмила в четирите ъгъла. Заключение се в стаята. Князът се пременил като младоженец и дошъл да я вика:

— Хайде, сестро, да вървим в църква, да ни венчечат.

— Сега, братко, сега. Почакай да си облека сватбената рокля!

А четирите кукли рекли от ъглите:

*Куку, куку, княже,
куку, царски сине.
Брат сестра си иска*

*за своя невеста.
Земьо, раздели се!
Земьо, разпукни се!
Сестро, изгуби се!
Сестро, провали се:
вдън земя иди!*

Отведнъж земята се разпукнала всред стаята. Момата потънала до колене.

Малко след това князът дошъл отново да вика сестра си:

— Хайде, сестро! Готова ли си? Всички тебе чакат. Толкова гости са се събрали в черквата. Бързай!

— Ей сега, братко! — викнала сестрата. — Обувам си обувките. След малко ще дойда. Ти върви!

А куклите се обадили отново:

*Куку, куку, княже,
куку, царски сине.
Брат сестра си иска
за своя невеста.
Земьо, раздели се!
Земьо, разпукни се!
Сестро, изгуби се!
Сестро, провали се:
вдън земя иди!*

Земята се разпукала още повече. Момата потънала до шия: само главата ѝ останала над земята. Трети път се провикнал князът:

— Хайде, сестро! За срам станахме на хората. Бързо излизай, че ще счупя вратата и ще те измъкна насила! Какво беше това обличане толкова време?

— Ей сега, братко. Готова съм. Само пояса да си завържа.

А куклите рекли трети път:

*Куку, куку, княже,
куку, царски сине.
Брат сестра си иска
за своя невеста.
Земьо, раздели се!
Земьо, разпукни се!
Сестро, изгуби се!
Сестро, провали се:
вдън земя иди!*

Земята се разтворила съвсем и погълнала княгинята, а после се затворила отново над нея. Дошъл князът, зачукал, затропал, но никой вече не му се обадил. Той изкъртил вратата. Гледа — в четирите ъгъла по една кукла, а сестра му — никъде. Разсърдил се той, отсякъл на куклите главите и разпратил хора навсякъде по царството да дирят сестра му. Обещал, че на оногова, който му я доведе, ще даде цял товар злато.

В това време сестрата била в Подземното царство. Тя се чудела накъде да тръгне: толкова много пътища се отваряли пред нея. Не знаела кой накъде води. Най-сетне поела един път, който ѝ се видял най-лесен.

Вървяла, що вървяла, стигнала до една горска поляна. Гледа: наред поляната — дъсчена хижа стои на три кокоши крака. И както стояла хижата, отведнъж почнала да се върти. Върти се, не спира.

— Спри се, хижице! — рекла княгинята. — Спри се, да вляза!

Хижата се спряла начаса и момата влязла. В стаята седяла мома хубавица и везела забрадка със златни и сребърни жици. Тя посрещнала любезно гостенката и я запитала отде иде и накъде е тръгнала. Княгинята ѝ разказала всичко.

— Сбъркала си, сестрице, че си дошла тук — казала момата. — Тая хижа е на една зла магьосница. Тя яде хора. Аз се бях изгубила в гората и тя ме хвана, та ме доведе тук. Все ме е страх, че някой ден ще

ме изяде. Сега още не посяга на мене, защото съм слаба: чака ме да напълнея. Добре, че я няма тук: инак щеше веднага да те изяде. Но може всеки миг да дойде. Не зная какво ще правим тогава. Дано успея да те спася с някоя от магиите, които съм научила от бабата.

— Ами защо не избягаш? — попитала княгинята.

— Смея ли? Ще ме хване веднага и ще ме направи на късове. Видя ли тия дървета, дето стърчат около хижата? Те са все омагьосани стражи. Викне ли им бабата, ще се нахвърлят върху мене и ще ме хванат.

Уплашила се княгинята от тия думи, но нямало накъде да върви: и пътя не знаела, па и много била уморена. Останала при момата. Седели и си приказвали. По едно време момата домакиня рекла тихо:

— Иде.

И тя казала някакви думи, та превърнала княгинята на игла, забола я в косата си и продължила да везе. Дошла магьосницата. Щом влязла още, почнала да души, както правят кучетата.

— На какво ми мирише? На вкусно ми мирише. Кой е тук освен тебе? Някакво момиче има — крехко, пълничко и вкусничко. Къде е?

— Хайде де! — казала със смях момата. — Никого няма. Минаха преди малко хора, па се отбиха на извора в двора — да пийнат вода. С тях имаше наистина и едно момиче.

— Ами ти защо не ги запря?

— Спирах ги, но бързаха.

— Друг път си отваряй очите! Влезе ли някой в двора, заключи го и не му давай да излезе!

Като рекла това, магьосницата си отишла по работа. Момите отново седнали да си приказват. Минало малко време, вещицата отново се явила. Едва успяла момата да превърне другарката си на игла.

— Пак ми замириса тук на нещо вкусно — рекла бабата. — Идвал е някой. Младо момиченце е идвало. Кой беше? Къде се е скрил?

— Идваха преди малко трима старци. Спряха се да се огреят. Но те бяха много сухи и жилави: само кожа и кости. Не са за твоите зъби.

— То не е твоя работа. Както съм прегладняла, ако не намеря другиго, тебе ще изям тая вечер. Гладни зъби и кости гризат.

Пак излязла бабата по работа. Момите се заприказвали отново и толкова се унесли в разговор, та не видели как се върнала магьосницата.

— Пипнах ли ти гостенката?! — рекла вещицата и се ухилила. — Криеш я, а? Криеш я!

— Никак не я крия — отвърнала момата. — Тя току-що дойде: питаше ме за пътя. Искаше да си върви, но аз я задържах, додето се върнеш. Нали така ми беше поръчала?

— Добре, добре! — казала бабата. — Защо седнахте сега със скръстени ръце? Разшътайте се, та поне напалете пещта! Насечете дърва! Напълнете котлите с вода! Малко ли работа има?

Момите се разшътали. Като излезли на двора, почнали да се надумват що да направят, за да убият бабата, че да могат да избягат.

— Иначе ще ни погуби — казала момата домакиня. — Щом ни накара да палим пещта, намислила е да опече някоя от нас, а може би и двете.

Донесли дърва, насекли ги, напалили пещта. Почнала оная ми ти пещ да боботи — ще се пукне от горещина. А вещицата взела една широка лопата и казала на княгинята:

— Седни, хубавице, в лопатата!

Княгинята седнала. Бабата вдигнала лопатата и я понесла към пещта, но момата отведнъж се изкривила: едната ѝ нога сочи към пещта, а другата — към стената. Върти я бабата натъй, върти я на инак — не може да тикне лопатата в пещта: единият крак се опира о стената и не влиза. Ядосала се тя и викнала:

— Каква си ти такава, моме? И на лопатата не можеш да седнеш. Седни добре и недей се извърта тъй! Право седи!

Княгинята се изправила в лопатата, наместила се добре. Вдигнала я бабата отново. Но тъкмо понечи да я метне в пещта, единият ѝ крак ще се извърти някак и ще се опре о стената. Не може и не може.

— Слез да ти покажа, момне, как се сяда в лопата! — викнала вещицата, цяла позеленяла от яд. — Да те погледне човек — мома за женитба, а пък то — на лопата не можеш да седиш.

Седнала магьосницата, па си прибрала краката, за да покаже на момата как да седне. В това време двете моми вдигнали лопатата и метнали магьосницата в пещта, па затворили решетката и капака. Не

стигало това, ами и натрупали пред капака греди и дебели дървета. Момата домакиня взела забрадката, една четка и едно сито, хванала под ръка княгинята и излязла с нея от хижата. Като се обърнала към дърветата, които растели наоколо, тя рекла:

— Бъдете мъртви, додето е мъртва тая, която ви е посадила тук!

И побягнали със своята другарка. Тичали, тичали, по едно време чули, че подире им върви цяла тълпа хора.

— Сега е лошо! — рекла момата на княгинята. — Вещицата се е отървала от огъня, съживила е дървените мъже и ни гони заедно с тях. Да хвърлим четката и да бягаме, без да губим време!

Тя хвърлила четката. Тутакси порасла висока-висока тръстика, гъста, жилава: и таралеж не би могъл да се промъкне през нея. Но вещицата не се отчаяла. Тя имала железни нокти. Почнала да реже, да скубе и да къса тръстиката, за да си проправи пътека. И успяла. Затичала се по пътеката да гони момите, а стражите — след нея.

В това време княгинята се била много уморила, та трябвало да седнат за малко да се отморят. Вещицата ги настигнала и още отдалече се развикала:

— Хванах ли ви? От мене ще бягате, а? Скоро се връщайте назад!

Но те не се върнали. Момата хвърлила ситото. Израсла тъмна дъбрава — гъста, непроходима: муха не би могла да мине през нея. Но вещицата пак не се отчаяла. Заловила се да гризе със зъби дърветата. А зъбите ѝ били железни. И ръцете ѝ били яки. Па и мъжете, които били с нея, ѝ помагали. Не се минало много — и те разчистили пътека през дъбравата, колкото да минат. Затичали се с всички сили да настигнат бягащите моми.

Двете девойки усетили, че ги настигат. Направили последно усилие да изпреварят гонещите ги, но не успели. Тогава момата хвърлила забрадката, извезана със златни и сребърни жици. Разляло се зад тях широко и дълбоко море — бурно, страшно, огнено. Изсилила се вещицата — да го прескочи. Но, колкото и да била силна, паднала всред пламъците и изгоряла. Изгорели и стражите, които тичали след нея.

Момите се отървали от вещицата, ала не знаели накъде да вървят след това. Седнали да си починат. Минал по пътя старец. Княгинята го запитала:

— Дядо, къде е пътят, що води към горната земя?

— На три дни път оттука, момне, има една дълбока пещера, а на дъното ѝ — кладенец. На тоя кладенец идва да пие вода два пъти в годината дивият, бик, който бълва огън. Издебнете го, когато се наведе да пие вода, качете му се на гърба и той ще ви издигне чак на горната земя. Но гледайте да не ви види: ако ви види, ще ви разкъса.

Тръгнали момите отново на дълъг път. Вървели ден, вървели два, вървели три. Стигнали до пещерата. Там било тъмно. Скрили се в една голяма дупка да чакат дивия бик, който бълва пламъци. Надумали се — щом дойде бикът и се наведе да пие вода, да скочат право на гърба му и да се хванат за шията му — па каквото рече Господ. Друго не могли да измислят.

Имали късмет момите, та не чакали много. Дивият бик дошъл скоро. От устата и ноздрите му излизали червени пламъци, които изгаряли всичко наоколо. Добре, че двете моми били високо — в дупката на пещерата, над бика, та пламъците не стигали до тях. Когато бикът си потопил главата в кладенеца, пламъците угаснали. Чул се шум, като че ли се гаси главня. Тогава двете моми се побутнали една друга с лакът и скочили. И двете паднали на гърба на бика и се стиснали за врата му. Бикът, ядосан страшно, че не са му дали да се напие, подскочил толкова силно, та се намерил чак на горната земя. Но там той не можел да диша като в Подземното царство. Като стигнал горе, той отслабнал и отведнъж се спрял. Момите слезли.

Те се намерили в някаква градина. Княгинята я познала: то било градината край бащиния ѝ дворец. Един от царските слуги ги видял и отишъл, та казал на княза.

— В царската градина — рекъл — има две моми, като две гълъбици са се притиснали една до друга — седят и треперят. Много са хубави и двете. И много си приличат една на друга — също като две сестри.

— Скоро ги доведи тук! — заповядал князът. — Искам да видя няма ли да стане на някоя от тях пръстенът ми.

Слугата отвел момите в двореца. Дрехите и на двете били разкъсани от дългия път през гори и планини. Князът не познал сестра си. Тя го познала, но не се изказала.

— Обичай е в тая страна — рекъл князът на момите, — когато дойде отнякъде мома, да ѝ премерим един пръстен на показалеца.

Стане ли ѝ пръстенът, ще се омъжи за царския син. Не ѝ ли стане, ще я нагостим и изпратим.

Най-напред стояла другата мома, княгинята от Подземното царство. Премерил ѝ князът пръстена — тъй добре ѝ прилегнал на пръста, че нямало вече накъде. Зарадвал се той.

— Ти ще ми бъдеш жена — рекъл. — Още утре ще направим сватбата. Другарката ти ще остане да живее при тебе, додето я омъжим, както трябва и както заслужава.

Станала сватбата, а сестрата все още не се изказвала на брата си. Чак подир венчавката, когато князът разпитал жена си отде и как е дошла и къде си е намерила тая другарка, научил всичко.

Отишъл тогава при сестра си и ѝ казал:

— Прости ми, сестро, че — обхванат от лудост — бях поискал да се женя за тебе. Сега разбирам, че Господ е бил всичко наредил добре, но е трябвало аз да почакам.

Той омъжил сестра си за един свой връстник, с когото били големи приятели. И двете семейства заживели щастливо.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.